

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಶುಷ್ಕ ವೇದಾಂತ, ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳ ಅರ್ಥವಾಗದ ಶಬ್ದರಾಶಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳ ಅಧಿಕೃತದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಕಲೆ, ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಕರಗತವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಡಾ. ನಾಗರಾಜರಾವ್ ಅವರ ಮಾತು; ಅಧ್ಯಾತ್ಮವನ್ನು ಸಂವಹನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗದಿದ್ದರೂ ವಿವೇಕವನ್ನಾದರೂ ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಡಾ. ರಾಮಚಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ; ಮಾಧ್ಯಮ ಆಪ್ತಸಹಚರನಾಗಿ, ಸನ್ನಿತ್ವನಂತೆ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಅನುಭವವನ್ನೂ, ಬುದ್ಧಿಗೆ ಬೆಳಕನ್ನೂ, ಜೀವಕ್ಕೆ ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನೂ ನೀಡುವಂತಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಡಾ. ಪ್ರಸನ್ನಾಕ್ಷಿ ಅವರ ಉಕ್ತಿ; ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನಷ್ಟಗೊಳಿಸಿ ಕಷ್ಟ-ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬಲ್ಲ ಧೈರ್ಯ-ಸ್ಥೈರ್ಯಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದೇ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ - ಅದರ ಹಿತಕರ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬ ಡಾ. ರೂಪಾ ಅವರ ನುಡಿ - ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅನುಷ್ಠಾನಪ್ರೇರಕಗಳಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಎರಡು ಮಾತುಗಳು: ಉತ್ತಮ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಶ್ರೀ ಹರಿಹರೇಶ್ವರ

ಅವರ ಇಂಗಿತದಂತೆ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥವಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂವಾದ ತಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಾಂತರಗೊಳಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತವಾದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಯಾವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಎಂದರೆ ಯಾವುದೋ ಜಟಿಲವಾದ, ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ, ಅನುಷ್ಠಾನಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ ಎಂಬಂತಹ ಶುಷ್ಕ ತತ್ತ್ವ ಅಲ್ಲ. 'ಸರ್ವೇ ಜನಾಃ ಸುಖಿನೋ ಭವಂತು' ಎಂದು ಹಾರೈಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ, ಸಕಲ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ಲೇಸನೇ ಬಯಸುವ, ಸ್ವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗದೆ ಎಲ್ಲರ ಸುಖದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸುಖವನ್ನು ಕಾಣುವ, ಅಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲುವ ಮುನ್ನ ಇಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲುವ ಹಾಗೆ ಬಾಳಲು ಸತತವಾಗಿ ಯತ್ನಿಸುವ ಮನೋಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಆಚರಣೆಗೆ ತರುವ ದೃಢಚಿತ್ತ - ಇವೇ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ. ಇದನ್ನೇ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು 'ಅನುಷ್ಠಾನ ವೇದಾಂತ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದೆಲ್ಲೆಡೆ ಪ್ರಚುರಗೊಳಿಸಿದರು. ಇಂದಿನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಇದನ್ನೇ. ಆಗ ವಿಶ್ವವೇ ಕುಟುಂಬವಾಗಿ, ಮಾನವಜನಾಂಗವು ಶ್ರೇಯಸ್ಸು-ಪ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳೆರಡನ್ನೂ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿ ಸಾಧಿಸಿ, ಶಾಂತಿ ಸಾಮರಸ್ಯಗಳಿಂದ ಬಾಳುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಸಹಕಾರ, ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಅತ್ಯವಶ್ಯ.

೨೯

ರಾವಣನ ಉಪದೇಶ

ಶ್ರೀರಾಮನ ಬಾಣಗಳ ಏಟನ್ನು ತಿಂದು ರಾವಣನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಆಗ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದ: "ರಾವಣನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗು. ಈ ಅಂತಿಮ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಏನಾದರೂ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೊಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ ಎಂದು ಹೋಗಿ ಕೇಳು" ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ತಿರಸ್ಕಾರ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ: "ಪಾಪಿಯಾದ ಶತ್ರುವಿನಿಂದ ಏನಾದರೂ ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಅವನಿಗೆ ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಕೂಡ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅಂತಹವನು ನನಗೆ ಏನು ಉಪದೇಶ ಕೊಡಲು ತಾನೇ ಸಾಧ್ಯ?." ಶ್ರೀರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದ: "ರಾವಣನು ನಮ್ಮ ಶತ್ರುವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ಮಾಡಿರುವ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈಗ ಅವನು ಸಾಯುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಅನುಭವಿ ರಾಜ ಕೂಡ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಅವನ ಅನುಭವದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು." ತಂದೆಗೆ ಸಮಾನನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಆದೇಶವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ರಾವಣನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೇಳಿದ: "ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ, ನೀವು ಅದನ್ನು ಪೂರೈಸುವಿರೇನು?" ರಾವಣ ಅದನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿದ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ರಾಮನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು "ರಾವಣ ಸಾಯುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ, ಆದರೂ ಈಗಲೂ ಅವನ ಅಹಂಕಾರ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಮ್ಮಿಯಾದಂತಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗಿಂತೂ, ಅವನು ಮಾಡಿದ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಿಲ್ಲ" ಎಂದ.

ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: "ನೀನು ಅವನ ತಲೆಯ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತು, ಉಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಯಸಿದೆ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಪಾದಗಳ ಬಳಿ ನಿಂತು ನಮ್ರಭಾವದಿಂದ ಉಪದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. ನೀನು ಪುನಃ ರಾವಣನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೋ". ಈ ಸಲ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ರಾವಣನ ಚರಣಗಳ ಬಳಿ ನಿಂತು, ತಲೆಬಾಗಿ, ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ, ವಿನಮ್ರವಾಗಿ ಕೇಳಿದ : "ಲಂಕೇಶ, ನಾನು ನಿಮ್ಮಂತಹ ಅನುಭವಿ ರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಕೃತಾರ್ಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಿರೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ". ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ರಾವಣನು ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ : "ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಲಂಕೇಶನೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸೋದರ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ರಾಮನು ಲಂಕೇಶನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ, ಸೀತೆಯ ಅಪಹರಣದಂತಹ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಯಾವ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಲೂ ಸಹ ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ನೀನು ನನ್ನಿಂದ ಏನಾದರೂ ಕಲಿಯಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ ಮೂರು ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮೂರು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿಟ್ಟುಕೊ. ಒಂದು, ಶುಭಕರ್ಮ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬ ಮಾಡಬಾರದು. ಎರಡು, ಯಾವತ್ತೂ ಕ್ರೋಧಕ್ಕೆ ಪತನಾಗಬಾರದು. ಮೂರು-ಯಾವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ಮೊದಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ಮಾಡಬೇಕು." ರಾವಣ ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಸಿದ, "ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡದಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ಸೀತೆಯಂತಹ ಪತಿವ್ರತೆಯ ಅಪಹರಣವಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಈಗ ನನಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗುತ್ತಿದೆ". ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ರಾಮನಿಗೆ ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾಗ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿದ: "ಎಂದು ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧ ಹೃದಯದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೋ ಮತ್ತು ಆ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅದೇ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ. ಇದರಿಂದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ ವೃಥೆ ದೂರವಾಗುವುದು."

(ಮೂಲ: ಡಾ.ಶರದ ಚಂದ್ರ ಪೆಂಡಾರಕರ; ಅನುವಾದ: ಸ್ವಾಮಿ ಶಾಂತಿನಾಥಾನಂದ)